

Мр Соња Спасојевић*

Примљено: 11.09.2013.

УДК: 347.77/.78(4-672ЕУ)

Прегледни научни чланак

**ОБИМ ЗАШТИТЕ ОЗНАКА ГЕОГРАФСКОГ ПОРЕКЛА
И ГАРАНТОВАНО ТРАДИЦИОНАЛНИХ СПЕЦИЈАЛИТЕТА
У СМISЛУ УРЕДБЕ ЕУ 1151/2012**

Аутор у раду анализира обим заштитне ознака географској порекла и гарантовано традиционалних специјалитета у смислу Уредбе ЕУ бр. 1151/2012. Пре стицања на снагу ове Уредбе, ознаке географској порекла су биле регулисане Уредбом 510/2006, а гарантовано традиционални специјалитети Уредбом 509/2006. Поред тога што важећа Уредба јединствено регулише заштитну ознака географској порекла и гарантовано традиционалних специјалитета, она значајно побољшава заштитну гарантовано традиционалних специјалитета. Њихова заштита се сада приближава заштити ознака географској порекла. Ипак, постоје пропуси у њиховој заштити. Имајући у виду економски значај и све већу заинтересованост за заштитом гарантовано традиционалних специјалитета, аутор у раду скреће пажњу на недостишке у њиховој заштити.

Кључне речи: ознака географској порекла; име порекла; географска ознака; гарантовано традиционални специјалитети; правна заштита.

I. Увод

У праву Европске уније ознаке географског порекла штите се на основу Уредбе бр. 1151/2012.¹ Ступањем на снагу ове Уредбе 3. јануара 2013. године

* Асистент Правног факултета Универзитета у Крагујевцу.

¹ Појмом ознаке географског порекла обухваћене су две врсте ознака: имена порекла и географске ознаке.

престале су да важе Уредба бр. 510/2006 и Уредба бр. 509/2006. Ипак, и Уредба 510/2006, као и претходна Уредба 2081/92 имале су велики успех. На основу обе Уредбе код Европске комисије регистровано је 560 имена порекла и 548 географских ознака.² Нешто мање успеха имала је Уредба 509/2006 на основу које је регистровано 38 гарантовано традиционалних специјалитета.

Поред тога што Уредба 1151/2012 јединствено регулише заштиту ознака географског порекла и гарантовано традиционалних специјалитета, она садржи и друге разлике у односу на претходну Уредбу 510/2006. Тако, разлика постоји у дефиницији имена порекла и географских ознака. Према чл. 2, ст. 1(а) Уредбе 510/2006 име порекла је назив региона, места или изузетно земље, којим се означава производ који одатле потиче, чији су квалитет или својства искључиво или претежно условљени географском средином, која укључује природне и људске факторе, и чија се производња, прерада и припрема одвијају на ограниченом подручју. Дефиниција у чл. 5, ст. 1(а) Уредбе 1151/2012 одустаје од синтагме "назив региона, места или изузетно земље" и захтева само "назив који се користи за обележавање производа". Према новој дефиницији, име порекла може, дакле, бити и фиктивни назив производа (чак и жиг), који не садржи указивање на одређени регион или место, под условом да производ испуњава квалитативне услове, који су садржани у спецификацији производа.

Иста разлика постоји и у дефиницији географских ознака у чл. 5, ст. 1(а) Уредбе 1151/2012 (до сада чл. 2, ст. 1(б) Уредбе 510/2006). Она се, такође, зауставља само на "називу производа", а који садржински није ближе одређен. Дакле, не име, него само производ мора да испуни одређене услове, који у односу на Уредбу 510/2006 нису промењени.

Да ли су писци Уредбе 1151/2012 широком дефиницијом имена порекла и географских ознака имали намеру да створе услове, да се као име порекла и географска ознака заштите и ознаке, које код учесника у промету не садрже указивање на географску област, остаје да сачекамо.³ Грешка у преводу је свакако искључена, пошто текст Уредбе и на другим језицима садржи исту широку

² Подаци преузети са сајта Европске комисије:
<http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list>.

³ H.J. Omsels, *Die Verordnung (EG) 1151/2012 über Qualitätsregelungen für Agrarerzeugnisse und Lebensmittel*, MarkenR, 06/2013, 211.

дефиницију.⁴ Против широке дефиниције имена порекла и географских ознака, ипак, говори чл. 7, ст. 1(а) Уредбе 1151/2012. У смислу овог прописа, подесност за заштиту имена порекла и географских ознака постоји тек ако се пријављено име користи у трговини или у општој језичкој употреби, и такође у квалитативном погледу испуњава претпоставке имена порекла или географске ознаке, тј. да најмање на основу свог географског порекла ужива одређену репутацију.⁵

Уредба 1151/2012 не садржи значајне разлике у погледу обима заштите ознака географског порекла у односу на Уредбу 510/2006. Централна одредба на основу које се одређује обим заштите ознака географског порекла је, као и у претходној Уредби, чл. 13. У наставку рада ћемо анализирати овај члан. Имајући у виду да је Уредба 1151/2012 недавно ступила на снагу, као и да не садржи значајне разлике у погледу обима заштите, приликом анализе чл. 13. Уредбе 1151/2012 користићемо праксу Европског суда правде и националних судова, која је била актуелна у време важења Уредбе 510/2006 и Уредбе 2081/92.

II. Коришћење ознаке географског порекла за упоредиве производе

Уредба 1151/2012 у чл. 13, ст. 1(а) као недопуштену предвиђа сваку директну или индиректну комерцијалну употребу регистроване ознаке географског порекла за производе који не подпадају под регистрацију, под условом да су ови производи упоредиви са онима на које се односи регистрована ознака или ако се овом применом оштећује репутација (глас) регистроване ознаке, чак и када се ови производи користе као додаци. На овај начин чл. 13, ст. 1(а) Уредбе обухвата класичне случајеве повреде жига, тј. опасност замене и опасност разводњавања.⁶ Наиме, регистроване ознаке географског порекла се штите од

⁴ Према немачком тексту Уредбе "Namen, der zur Bezeichnung eines Erzeugnisses verwendet wird", енглеском "a name which identifies a product", француском "une dénomination qui identifie un produit", шпанском "un nombre que identifica un producto".

⁵ H.J. Omsels, op.cit., 211.

⁶ Дословни текст чл. 13, ст. 1 (а) Уредбе 1151/2012 обухвата само регистроване ознаке и штити их од неовлашћеног идентичног преузимања за производе који не подпадају под регистрацију. Заштита од евентуалних промена саме ознаке регулисана је у чл. 13, ст. 1(б) Уредбе.

њихове неовлашћене примене за упоредиве или сличне производе, а ван области сличности робе од искоришћавања гласа.⁷

Чл. 13, ст. 1(а) Уредбе односи се само на комерцијалну примену регистрованих ознака. Радње које искључиво служе у приватне, јавне или потребе унутар предузећа нису обухваћене овом забраном. Појам комерцијална примена у смислу овог прописа у великој мери одговара појму трговина у пословном промету у смислу чл. 5, ст. 1 Директиве 2008/95 (раније Директива 89/104) и чл. 9, ст. 1 и 2 Уредбе 207/2009 (раније Уредба 40/94).⁸

Посредна или индиректна примена ознаке географског порекла је примена у упоређујућим исказима (нпр. „укусан као“), или у реклами за други производ (нпр. „елегантно као шампањац“ или „шампањац испод минералне воде“). Директна или непосредна примена географске ознаке или имена порекла односи се, пак, на њену примену на самој роби, њеном паковању или опреми. Појам директне примене обухвата и понуду, стављање у промет, поседовање у наведене циљеве, увоз или извоз робе.⁹

Као што се из досадашњег излагања види, заштита у смислу чл. 13, ст 1(а) је двојака, и обухвата заштиту од употребе за упоредиве производе, као и заштиту од искоришћавања гласа када та упоредивост не постоји.¹⁰ Употреба регистроване ознаке географског порекла за производе који су упоредиви са онима на које се географска ознака односи је забрањена. Уредба ближе не одређује појам упоредивости. Ни Европски суд правде се до сада ближе није бавио овим појмом.

⁷ R. Knaak, *Die Rechtsprechung des Europäischen Gerichtshofs zum Schutz geographischer Angaben und Ursprungsbezeichnungen nach der EG-Verordnung Nr. 2081/92*, GRUR International, 5/2000, 401.

⁸ Уредба 1151/2012 не одређује ближе појам комерцијалне примене. Ова примена обухвата, пак, исте оне радње које чине садржину жига. У ове радње, које у чл. 9, ст. 2 Уредбе 207/2009 нису коначно одређене, убраја се стављање знака на робу или на њено паковање, понуда робе, њено стављање у промет, увоз или извоз робе, као и њено поседовање у наведене циљеве, коришћење знака у пословној документацији или у реклами, понуда или пружање услуга под овим знаком.

⁹ C. Mikorey, *Der Schutz von geografischen Angaben und Ursprungsbezeichnungen für Agrarerzeugnisse Lebensmittel in der Europäischen Gemeinschaft nach der VO 2081/92*, Frankfurt am Main, 2001, 108.

¹⁰ У пракси је могућа истовремено постојање оба облика повреде ознака географског порекла. На пример, због упоредивости производа (сир и сирни намаз) комерцијална употреба знака „Gorgonzola Creme“ представља повреду географске ознаке Gorgonzola која је заштићена на основу Уредбе 1107/96. Осим тога, искоришћава се и репутација знака Gorgonzola. Видети пресуду „Gorgonzola – Creme“ Земаљског суда у Франкфурту, Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, Rechtsprechungs- Report (GRUR RR), 2004, 79.

Сличност робе у смислу права жига могла би стога да послужи као полазна основа за тумачење појма „упоредивост“ у смислу чл. 13. ст. 1(а) Уредбе 1151/2012.¹¹

Према пракси Европског суда правде за оцену сличности¹² робе у смислу Уредбе 207/2009 узимају се у обзир сви релевантни фактори као што су врста, циљ примене, особеност производа који се упоређују. За оцену сличности меродавно је схватање учесника у промету. Примера ради, сличност постоји између минералне воде и сока или белог вина. Сличност, пак, не постоји између вина и кондиторских, односно посластичарских производа.¹³ Ипак, приликом тумачења појма упоредивост, треба узети у обзир да је писцима Уредбе 1151/2012 била позната Уредба 207/2009, односно Директива 2008/95. И поред тога, у чл. 13, ст. 1(а) изабран је други појам. Наиме, сличност робе примарно указује на опасност замене у погледу производног порекла робе. Упоредивост у контексту Уредбе 1151/2012 односи се на географско порекло робе са специфичним обележјима. Из тог разлога отпада непосредна преносивост појма „сличност робе“ на појам „упоредивост“.¹⁴

Циљ чл. 13, ст. 1(а) није спречавање погрешне представе о географском пореклу робе.¹⁵ Наиме, овај циљ постиже се применом чл. 13, ст. 1(ц). Циљ чл. 13, ст. 1(а) је заштита ознака географског порекла као сигнала квалитета пољопривредних производа са одређеним обележјима која су наведена у спецификацији, не само од преварне примене неовлашћених, него и овлашћених корисника географске ознаке. На овај начин спречава се да се учесницима у промету под географском ознаком или именом порекла подметне производ

¹¹ У немачком тексту Уредбе каже се „soweit diese Erzeugnisse mit den unter diesem Namen eingetragenen Erzeugnissen vergleichbar sind...“, у енглеском „comparable to the products registered under that name“, у француском „comparables à ceux enregistrés“, у шпанском „comparables a los productos registrados“. Иначе, неки аутори изједначају појам упоредивости са појмом истоврсности робе у смислу права жига. Видети нпр: С. Mikorey, *op. cit.*, стр. 111; W. Tilmann, *EG Schutz für geographische Herkunftsangabe*, GRUR, 12/1992, 829.

¹² У немачком тексту Уредбе 207/2009 каже се „Ähnlichkeit“, у енглеском „similarity“, у француском „similitude“, у шпанском „similar“.

¹³ Наведено према: С. Ramirez, *Der Schutz von geographischen Angaben und Ursprungsbezeichnungen für Agrarerzeugnisse und Lebensmittel nach der Verordnung (EG) Nr. 510/2006*, Köln, 2007, 299.

¹⁴ С. Mikorey, *op.cit.*, 111.

¹⁵ Производи које овлашћена лица смеју да обележе заштићеном географском ознаком могу потицати из различитих предузећа.

другачији од оригиналног. У том смислу упоредиви су не само исти, него и сви они производи које учесници у промету сматрају истоврсним.

Из онога што је до сада речено сматрамо да упоредивост у смислу Уредбе 1151/2012 треба разумети тако да она постоји када је спорни производ идентичан или скоро идентичан оригиналном производу. Примера ради, упоредиви производи су шунка и прерађевине од шунке, или сир и топљени сир, пошто припадају истој категорији производа.¹⁶ Код идентичних или скоро идентичних производа не постоји опасност замене на страни потрошача. Напротив, потрошач мисли да су ови производи на неки начин повезани. Међутим, упоредивост не постоји између сира, са једне стране и маслиновог уља, меса или пива, са друге стране.

У случају да упоредивост не постоји заштита географске ознаке је могућа само ако постоји искоришћавање гласа, тј. када се услед примене регистроване географске ознаке за производ другачији од оригиналног искоришћава његова репутација. За разлику од искоришћавања гласа у праву жига,¹⁷ Уредба 1151/2012 не захтева познатост географске ознаке. Једини услов за заштиту је да ознака стварно ужива репутацију.¹⁸ Под репутацијом се разуме свака позитивна асоцијација, коју промет повезује са заштићеном ознаком и која је преносива.¹⁹ Поред представе о квалитету на асоцијацију о којој је реч може утицати и представа о луксузу, ексклузивности и престижу.²⁰ Искоришћавање репутације постоји када конкурент преноси глас, односно goodwill који ужива оригинални производ на сопствени производ.²¹ Да ли ово преношење постоји утврђује се на основу особености регистроване ознаке и међусобне везе производа.²²

¹⁶ С. Mikorey, *op.cit.*, 111.

¹⁷ Видети: чл. 5, ст. 2 Директиве 2008/95; чл. 8, ст. 1(д) Уредбе 207/2009; чл. 14, ст. 2, тачка 3 немачког Закона о жиговима.

¹⁸ С. Mikorey, *op.cit.*, 114.

¹⁹ Довољно је да ознака географског порекла ужива репутацију у региону на који указује. Наиме, ове ознаке често имају само регионалну распрострањеност. Услов да ознака ужива репутацију у целој земљи или у оквиру ЕУ знатно би поопштрили услове за заштиту.

²⁰ С. Mikorey, *op.cit.*, 114.

²¹ W. Tilmann, *op.cit.*, 829.

²² Искоришћавање гласа могло би, примера ради, да постоји када треће лице нус производ продаје под заштићеном ознаком, нпр. рендани сир са сликом и именом сира Parmigiano Reggiano или контејнер који се означава као „Nürnberger Lebkuchendose“. Примери преузети из: С. Mikorey, *op.cit.*, 114.

Искоришћавање гласа постоји и код упоређујуће рекламе, ако она једино циља на глас заштићене ознаке.²³

III. Злоупотреба, имитирање и позивање на ознаку географског порекла

Уредба 510/2006 у чл. 13, ст. 1(б) забрањује сваку противправну употребу заштићене ознаке у промењеној форми у облику злоупотребе, имитирања или позивања на ознаку географског порекла. У смислу наведеног прописа није свака употреба заштићене ознаке у промењеној форми њена повреда. Радња повреде мора бити противправна. Противправност не постоји у случајевима када предузета радња нема комерцијални карактер или када корисник ознаке географског порекла има оправдани интерес на њену употребу.²⁴

Злоупотреба обухвата случајеве коришћења ознаке од стране неовлашћеног лица, али не у облику који је идентичан, већ у облику који се у значајној мери приближава заштићеној ознаци. То су, примера ради, случајеви коришћења делова заштићене ознаке, било самостално, било у комбинацији са другим саставним деловима.²⁵

Имитирање обухвата примену ознаке која је заменљива са регистрованом ознаком географског порекла, тј. ознаке која код потрошача ствара утисак као да је реч о регистрованој ознаци.²⁶ Утисак о коме је реч тим пре ће настати што је већа сличност између производа за које се користе спорна и регистрована ознака. Обрнуто, овај утисак ће ретко настати када се спорна и регистрована ознака користе за међусобно различите производе.²⁷

²³ Ibid.

²⁴ Оправдани интерес постоји нпр. на страни лица чије се лично име поклапа са ознаком географског порекла или корисника ваневропске ознаке географског порекла. Наведено према: С. Mikorey, *op.cit.*, 119.

²⁵ Забрана о којој је реч обухвата и случајеве неовлашћеног коришћења ознаке географског порекла у фирми предузећа. Тако је немачком предузећу регистрованом за послове извоза и veleпродаје забрањена употреба фирме „Parmaschinken GmbH“ на основу немачко-италијанског споразума о пореклу. Видети пресуду Земаљског суда у Минхену у предмету 6 U 71/96, GRUR International, 1987, 177.

²⁶ Имитирање постоји између ознака „Gorgonzola“ и „Cambozola“, као и ознака вина „Reman“ и „Roman“; имитација не постоји, пак, између ознака „Mascasano“ и „Mascarpone“. Наведено према: С. Mikorey, *op. cit.*, 116.

²⁷ Имитирање постоји у случају коришћења ознаке „Gordonzola“ за сир, али не и у случају примене исте ознаке за ауто.

Позивање на ознаку географског порекла обухвата случајеве примене ознаке која ствара утисак као да је повезана са регистрованом географском ознаком. Европски суд правде је у пресуди „Gorgonzola-Cambozola“ дао тачке ослонаца за тумачење овог појма. Повод за ову пресуду био је конфликт између италијанске ознаке порекла „Gorgonzola“,²⁸ која је регистрована на основу Уредбе 1107/96 и ознаке „Cambozola“, која се такође користила за плави (тзв. буђави) сир.²⁹ Овај спор је, наиме, истовремено вођен у Немачкој, пред Земаљским судом у Франкфурту, и у Аустрији, пред Трговинским судом у Бечу. За разлику од суда у Франкфурту, који је спор самостално решио, суд у Бечу је покренуо поступак претходног одлучивања пред Европским судом правде. Овај суд је у својој пресуди пошао од чињенице да се веза између жига и касније регистроване географске ознаке решава према чл. 14 Уредбе 2081/92. Суд је при том истакао да у конкретном случају треба утврдити да ли примена спорног жига подпада под неко чињенично стање из чл. 13, ст. 1 Уредбе, пре свега под појам позивања на ознаку географског порекла.

Појам позивања на ознаку географског порекла Суд објашњава као коришћење дела заштићене ознаке на начин који потрошача наводи на мисаону везу између производа за који се ознака користи и оригиналног производа. Последица ове мисаоне везе је преношење представе коју потрошач има о оригиналном производу на тај други производ. Очигледна фонетичка и оптичка сличност између спорних ознака представља индицију о постојању позивања.³⁰

Позивање на ознаку географског порекла, дакле, постоји у зависности од тога да ли потрошач на основу сродности ознака мисаоно повезује производе за чије обележавање се оне користе. Она је, пак, независна од опасности замене,

²⁸ Ознака се користи више од 1000 година за познати специјалитет од крављег млека (плави сир) из Горгонзоле, предграђа Милана. У Италији је заштићена као ознака порекла 1955. године. На европском плану ова ознака је регистрована као ознака порекла 21.06.1996. године за сир и прерађевине од сира на основу Уредбе 1107/96. То значи да се у ЕУ ознака „Gorgonzola“ сме применити само за сир који одговара спецификацији у смислу чл. 4(2) Уредбе 2081/92 и који потиче из тачно утврђених области горње Италије.

²⁹ Жиг „Cambozola“ је пријављен у Немачкој 27.3.1975., а регистрован 27.2.1976. године. Сир се под овим жигом почев од 1979. године продавао пре свега у Немачкој, а касније и у свим државама чланицама ЕУ. У Италији је исти сир стављан у промет под ознаком „Cambosana“, пошто је ознака при увозу производа на италијанско тржиште оспорена маја 1985. године.

³⁰ Видети пресуду Европског суда правде „Gorgonzola/Cambozola“. Текст пресуде је доступан на адреси: <http://www.lexetius.com/1999,2110>.

искоришћавања гласа, као и од субјективних елемената, као што је намера неовлашћеног корисника ознаке.³¹

„Cambozola“ се завршава истим слоговима као и „Gorgonzola“ и има исти број слогова.³² Осим тога, Суд је утврдио и да између спорних знакова постоји очигледна оптичка и фонетичка сличност.³³ На основу тога Суд је дошао до закључка да употреба спорне ознаке за сир, чија репутација одговара Gorgonzola сиру, оправдава претпоставку постојања позивања на заштићену ознаку.³⁴

Овом пресудом Европски суд правде је подигао ниво заштите ознака географског порекла на онај који постоји у билатералним споразумима о пореклу.³⁵ Суд је, при том, строго одвојено тумачио претпоставке за заштиту из чл. 13, ст. 1 (б) и чл. 14, ст. 2 Уредбе 2081/92. Закључак суда да је ознака „Cambozola“ позивање на ознаку порекла „Gorgonzola“, уједно је и основна претпоставка за даље испитивање према чл. 14, ст. 2 Уредбе. Наиме, решавање конфликта између регистроване ознаке порекла Gorgonzola и жига Cambozola је у надлежности националног суда, који треба да утврди да ли су у смислу чл. 14, ст. 2 Уредбе испуњене претпоставке за даље коришћење жига Cambozola, упркос

³¹ Сваки од ових услова може да послужи, пак, као индиција о постојању позивања.

³² Приликом утврђивања неког од чињеничних стања из чл. 13, ст. 1 Уредбе 2081/92 Суд је узео у обзир регистровану ознаку као целину, а не само њен саставни део „zola“. Међутим, у сличном случају, надлежни аустријски суд истакао је да су у речи „Gorgonzola“ оба саставна дела („Gorgon“ „zola“) истакнута. Полазећи од тога, Суд је утврдио да спорна ознака „Österzola“ асоцира на ознаку „Gorgonzola“, услед чега су ове ознаке сличне, односно заменљиве. Текст пресуде аустријског суда видети у: GRUR International, 1994, 438. Ипак, гарантовање делимичне заштите не би било усклађено са начелом заштите поверења. Наиме, предузећа, нарочито из држава које нису чланице ЕУ, морају бити сигурна да само цела регистрована ознака ужива заштиту, а не и њени саставни делови.

³³ Овде се свакако може поставити питање надлежности Европског суда правде за оцену сличности ознака. У паралелном поступку који је вођен у Немачкој суд у Франкфурту је одбио да призна постојање повреде ознаке порекла „Gorgonzola“. По мишљењу овог Суда саставни делови „Gorgon“ и „Cambo“ се међусобно јасно разликују, тако да ове ознаке и при површном размишљању узрокују јасан и различит целокупни утисак о ознакама. Више о томе: Eike Ullmann, Der Schutz der Angabe zur geographischen Herkunft – wohin? – Die geographische Herkunftsangabe im Wettbewerbsrecht und im Markenrecht, GRUR, 8-9/1999, 667. Критички осврт о овом питању видети у: R. Knaak, op. cit., 401.

³⁴ За потврду позивања није једино довољан идентитет два слога. Поред тога, потребан је и одређени степен фонетичке сличности знакова који се упоређују. У том смислу могло би се рећи да ознака „Mazola“ за уље није позивање на реч „Gorgonzola“. Са друге стране чињеница да је завршетак zola распрострањен у Италији, а не и у другим државама, упућује на позивање на италијанско порекло.

³⁵ Суд је коришћење ознаке „Cambozola“ оценио као позивање на ознаку „Gorgonzola“, мада између ових ознака не постоји опасност замене у смислу права жига. Заштита од позивања је класична заштита од разводњавања.

постојању заштићене ознаке порекла Gorgonzola. Национални суд би направио велики пропуст ако приликом овог испитивања не би узео у обзир пресуду Европског суда правде према којој ознака Cambozola представља позивање на заштићену ознаку порекла „Gorgonzola“ и зато је недопуштена.³⁶

На пресуду Европског суда правде у предмету „Gorgonzola/Cambozola“ позвао се Европски завод за жигове у Аликантеу поводом регистрације комунитарног жига „Bergazola“. Овај жиг, који поред односне речи садржи и одговарајућу илустрацију у црвено-бело-зеленој боји, регистрован је 17.03.2000. године за сир и прерађевине од сира, с тим да је титулар жига касније заштиту знака ограничио на плави (буђави) сир. У међувремену, конзорцијум „Gorgonzola“ је поднео захтев за оглашавање ништавим жига „Bergazola“ због недозвољеног позивања на заштићену ознаку порекла Gorgonzola у смислу 14, ст. 1, а у вези са чл. 13, ст. 1(б) Уредбе 2081/92. Позивајући се на пресуду Европског суда правде у предмету „Gorgonzola/Cambozola“, односно начела из ове пресуде завод у Аликантеу је усвојио тужбени захтев за оглашавање ништавим жига „Bergazola“. У образложењу своје одлуке Завод је, пре свега, пошао од тога да је реч Bergazola истакнути саставни део комунитарног жига, који упадљиво стоји у првом плану. Осим тога, реч Gorgonzola се састоји од десет, а реч Bergazola од девет слова, док је број слогова исти. Такође, слажу се и последња два слога („zo“ и „la“), као и треће и четврто слово („r“ и „g“). Оба граде крај, односно почетак првог и другог слога. Све то доприноси да потрошач производ обележен спорним комунитарним жигом мисаоно повезује са појмом „Gorgonzola“. Додуше, због целокупног изгледа комунитарног жига, потрошач не замењује појмове „Bergazola“ и „Gorgonzola“. Ипак, потрошач препознаје да је, с обзиром на избор жига, створена намерна блискост са појмом „Gorgonzola“. Горгонзола сир поседује нарочити глас, који титулар жига жели да искористи у своје пословне циљеве. Код недозвољеног позивања без значаја је да ли су појмови Bergazola и Gorgonzola заменљиви. Довољно је да се препозна свесно наслањање једног знака на познату ознаку порекла.

Спорни жиг осим тога садржи и саставне делове који указују на италијанско порекло, што појачава недозвољено позивање на ознаку порекла

³⁶ Да се суд у Франкфурту осврнуо на пресуду Европског суда правде, чл. 14, ст. 2 Уредбе 2081/92 утицао би и на његову пресуду о даљој судбини жига „Cambozola“ који је у Немачкој пријављен 1975. године.

„Gorgonzola“. Такође, у промету је познато значење појма „Gorgonzola“ за сир из Италије, што такође појачава везу са заштићеном ознаком „Gorgonzola“. Наиме, комунитарни жиг садржи боје италијанске заставе, црвену, белу и зелену. Осим тога, саставни део „Berga“ је италијански појам. Потрошачи из Италије овај појам могу да повезују са градом Bergamo, што појачава не само везу са италијанским производом, него је по себи подесан да на преваран начин укаже на „горгонзолу из Бергама“. На основу тога Завод је закључио да спорни комунитарни жиг вређа чл. 13, ст. 1(а) и (б), у вези са чл. 14, ст. 1 Уредбе 2081/92, услед чега је и оглашен ништавим.³⁷

IV. Податак о правом пореклу производа и употреба делокализирајућих података

Употреба заштићене ознаке географског порекла у смислу чл. 13, ст. 1(б) Уредбе 1151/2012 забрањена је чак и када је дато истинито порекло производа, или када се заштићена ознака користи у преводу или са изразима, као што су „врста, тип, поступак, начин, имитација“. Услов за заштиту ознаке није, дакле, конкретна превара о пореклу. Наиме, промет најчешће превиђа, тј. не примећује податак о правом пореклу производа. Међутим, и када промет уочи такав податак, најчешће га повезује са заштићеном ознаком. Као и претходне Уредбе, и Уредба 1151/2012 има аграрно-политичке циљеве, пре свега да унапреди производњу и промет производа из одређених области. Због тога се заштита ознаке географског порекла простире и на случајеве у којима је искључена превара потрошача употребом података о правом пореклу производа.

Примена заштићене ознаке у преводу је нарочити случај примене заменљиве ознаке (имитација или позивање на заштићену ознаку). У вези са овим основом заштите интересантан је случај пријаве за регистрацију италијанске ознаке „Sacciatore“ за саламу. Превод ове ознаке са италијанског има значење „ловац“. После регистрације ове ознаке, теоретски сви производи који немају италијанско порекло, а који носе ознаку „ловац“ или „лов“, било на италијанском језику или у преводу на неки други језик (нпр. на нем: „Jäger“, односно „Jagd“),

³⁷ Уредба 40/94 у чл. 142 предвиђа да је њеним ступањем на снагу Уредба 2081/92, нарочито њен чл. 14, остао нетакнут. То значи да Уредба 2081/92 има предност у односу на Уредбу 40/94. То даље значи да чл. 14 Уредбе 2081/94 представља увек самосталну сметњу за регистрацију и основ ништавости у односу на чл. 142 Уредбе 40/94.

представљали би њену повреду у смислу чл. 13, ст. 1(б). Из тог разлога је и одбијен захтев за регистрацију географске ознаке „Cacciatore“ као жиг за саламу. Међутим, касније је дозвољена регистрација такве ознаке са додатком „Salamini italiani alla cacciatora“.³⁸

V. Додатна заштита од преваре

Уредба 1151/2012 у чл. 13, ст. 1(ц) забрањује примену свих лажних или обманљивих података који се односе на порекло, природу или значајне особине производа и који се појављују на опреми, паковању, у реклами или на самом производу, а који су подесни да створе погрешан утисак о пореклу производа. Предмет забране није примена регистроване ознаке као такве, већ примена посредне ознаке, која указује на регистровану ознаку. Ту спадају ознаке, на основу чије врсте, паковање или слично учесници у промету изводе погрешан закључак о пореклу производа. Домет забране, при том, нису само лажни подаци о географском пореклу, већ и лажни подаци о комерцијалном пореклу, природи или значајним особинама робе.³⁹ У сваком случају, услов за заштиту је да је односни податак подесан да створи погрешан утисак о пореклу производа. Другим речима, не тражи се актуелна превара, већ подесност за превару. Постојање преваре о којој је реч цени се пак, из светла просечно информисаног, пажљивог и разумног потрошача.

Регистроване ознаке уживају заштиту у смислу чл. 13, ст. 1(д) од свих других поступака који су подесни да преваре потрошаче о правом пореклу производа. Реч је о свим радњама које нису набројане у тачки ц истог става, односно које се не појављују на опреми, паковању, у реклами или на самој роби.⁴⁰ За забрану је такође од значаја подесност односне радње за превару, а не и актуелна превара.

³⁸ Регистрација је извршена на основу Уредбе бр. 1778/2001.

³⁹ W. Tilmann, *op. cit.*, 829; C. Mikorey, *op. cit.*, 107.

⁴⁰ C.A.L. Ramirez, *op. cit.*, 315.

VI. Прелазни период за коришћење заштићених имена порекла и географских ознака (чл. 15, ст. 1 Уредбе 1151/2012)

После регистрације географске ознаке или имена порекла у европски регистар забрањено је, по правилу, обележавање производа, тј. коришћење ознаке које је до регистрације било легално. Пример за то је ознака Feta, која се у многим земљама ЕУ користила као генерична ознака за бели сир изрезан на кришке и потопљен у сурутку. Ова ознака регистрована је као ознака порекла на основу Уредбе 1107/96. После више од десет година колико је трајао спор око ове ознаке, Европски суд правде је на крају донео одлуку да је назив „Feta“ име порекла за врсту белог сира који се по посебним методама производи у континенталној Грчкој.⁴¹ Назив „Feta“ није, дакле, постао генеричан.⁴² То значи да под ознаком Feta у ЕУ данас сме да се ставља у промет само сир који је произведен у континенталној Грчкој.

Ипак, начело правичности захтева да произвођачима који су географску ознаку користили легално у дужем периоду, после регистрације треба признати право на њено даље коришћење у ограниченом, тј. прелазном периоду. За овај случај Уредба 1151/2012 у чл. 15, ст. 1 предвидела је рок од пет година.⁴³ Наиме, Комисија може посебним актом одобрити прелазни период од пет година за даље коришћење ознаке за производе из државе чланице или треће државе, која се састоји из назива који је у супротности са чл. 13, ст. 1 Уредбе, под условом да је поднет приговор у смислу чл. 49. ст. 3 или чл. 51 Уредбе, у смислу да би регистрација ознаке угрозила постојање сасвим или делимично идентичног назива или да се производи под овим називом стављају у промет најмање пет година пре објављивања у смислу чл. 50, ст. 2(а) Уредбе 1151/2012.

⁴¹ H.J. Omsels, *op. cit.*, 34.

⁴² Тумачење критеријума за претварање ознаке географског порекла у генеричну ознаку у пракси се показало веома компликованим. Наиме, ретки су случајеви да се једна ознака у свим државама јединствено сматра генеричном ознаком. Ознака „Feta“ била је заштићена у Грчкој и Аустрији, док је у Немачкој, Данској и Француској представљала генеричну ознаку. Такође, ознака „Münchener Bier“ била је заштићена у Немачкој, док је у Белгији примењивана као генерична ознака до 1998. године, када је уписана у европски регистар заштићених ознака порекла.

⁴³ Раније чл. 13, ст. 3 Уредбе 510/2006.

На основу одлуке Комисије, у прелазном периоду од највише пет година не важе овлашћења, тј. забране у смислу чл. 13, ст. 1 Уредбе 1151/2012. Право да користи ознаку у овом прелазном периоду припада само оном предузећу које је односне производе пре предвиђеног рока већ стављало у промет и односну ознаку најмање пет година пре тог рока стално користило. Иако Уредба 1151/2012 није предвидела, овај изузетак важи под условом да је на етикети јасно истакнуто право порекло производа.⁴⁴ После одлуке Комисије, у прелазном периоду од највише пет година државе чланице могу, дакле, да задрже поједине националне прописе који дозвољавају примену регистроване географске ознаке као генеричну ознаку или са делокализирајућим додатком.⁴⁵

Европски суд правде је имао прилику да у пресуди „Parmigiano Reggiano“ тумачи чл. 15. ст. 1 Уредбе 1151/2012 (раније чл. 13, ст. 2 Уредбе 2081/92, односно чл. 13, ст. 3 Уредбе 510/2006).⁴⁶ Спор око назива „Parmesan“ за сир најпре је настао у Италији.⁴⁷ Наиме, 2000. године покренут је кривични поступак пред судом у Парми против италијанског предузећа „Nuova Castelli SpA“, произвођача сувог, ренданог сира, који се састојао из мешавине више врста сирева различитог порекла.⁴⁸ Овај сир је био намењен искључиво за продају на европском тржишту (посебно за француско тржиште) под ознаком „Parmesan“, иако се у паковању није налазио оригинални „Parmigiano Reggiano“. Јавни тужилац је сматрао да стављање у промет сира под ознаком „Parmesan“, а који не одговара елаборату о начину производње, посебним својствима и квалитету производа на који се односи заштићена ознака „Parmigiano Reggiano“, представља кривично дело преваре, као и повреду Закона из 1955. године.⁴⁹ Конзорцијум

⁴⁴ Видети чл. 13, ст. 2 Уредбе 2081/92. Овај услов изричито је предвиђен у чл. 13, ст. 4 Уредбе 510/2006, као и у чл. 15, ст. 3 Уредбе 1151/2012.

⁴⁵ R. Knaak, *op. cit.*, 401.

⁴⁶ Европски суд правде, предмет бр. С 132/05; Текст пресуде је доступан на адреси: <http://eur-lex.europa.eu>.

⁴⁷ Право име сира је „Parmigiano Reggiano“. Овај назив сир је добио по именима градова из којих потиче, Парме и Ређо Емилије. Ипак, Пармиђано Ређано је у свету познатији као пармезан. То је кратка ознака која води порекло из француског језика (пармезан је придев пармски у француском језику) и представља тржишни псеудоним сира Пармиђано Ређано.

⁴⁸ Boris Riemer, *Ist „Parmesan“ Gattungsbezeichnung?, Europäisches Wirtschafts- und Steuerrecht*, 8/2002, 380.

⁴⁹ Чл. 9 и 10 италијанског Закона забрањује свако имитирање, злоупотребу или коришћење заштићене ознаке географског порекла праћене разним додацима. Наведено према: Jörg Rieke, *Parmesan und Verordnung (EWG) Nr. 2081/92, ZLR*, 1/2003, 46.

„Formaggio Parmigiano Reggiano“ заступао је, при том, став да је реч „Parmesan“ превод појма „Parmigiano“.⁵⁰

Тужено предузеће се, пак, са друге стране позвало на чл. 13, ст. 2 Уредбе бр. 2081/92 сматрајући да Италија нема право да предузима било какве мере против италијанских произвођача сира намењеног за европско тржиште.⁵¹ Суд у Парми није био сигуран како треба тумачити спорни чл. 13, ст. 2 и затражио одговарајуће тумачење од Европског суда правде. У међувремену Немачка је упутила приговор Суду сматрајући да је ознака „Parmesan“ генерична ознака, због чега није потребно претходно одлучивање о седам питања која је поставио италијански суд.⁵²

Европски суд правде је ипак 2002. године донео одлуку у овом случају, и дејство чл. 13, ст. 2 ограничио само на производе који немају порекло у држави из које потиче заштићена ознака географског порекла.⁵³ У конкретном случају то значи да, у Италији не сме да се произведе сир који не одговара елаборату заштићене ознаке порекла „Parmigiano Reggiano“ и који је обележен ознаком (на пример „Parmesan“), која је подесна да се замени са заштићеном ознаком порекла. Ово важи независно од тога да ли је сир намењен за италијанско или страно

⁵⁰ Конзорцијум „Formaggio...“, који у свом саставу данас има преко 5.000 произвођача млека, надгледа производњу пармезана. Иначе, Уредба 2081/92, у складу са којом је регистрација извршена, забрањује свако имитирање, злоупотребу или позивање на ознаку географског порекла, чак и када је наведено право порекло производа или ако се регистрованој ознаци додају речи „врста“, „тип“, „начин“, „по поступку“ и слично. Забрана се простире и на превод регистрованог имена порекла.

⁵¹ Као што смо већ истакли, дословни текст чл. 13, ст. 2 Уредбе бр. 2081/92 оставља могућност коришћења имена порекла и лицима која нису уписани као његови овлашћени корисници најдуже пет година после регистрације (у овом случају до 21. јуна 2001. године), под условом да су производи под том ознаком најмање пет година пре регистрације легално и редовно стављани у промет и да се на основу етикете јасно може видети право порекло производа.

⁵² Према ранијој пракси Европског суда правде (у правним стварима С 129/97 и С 130/97) заштита поједином саставним деловима сложеног знака призната је само под условом да није реч о генеричном, одосно уобичајеном појму.

⁵³ Пошто, дакле, стање ствари у спору покренутом пред судом у Парми није подпадало под чл. 13, ст. 2 Уредбе бр. 2081/92, Европски суд правде није морао да одговори на питања постављена од стране италијанског суда. Одлука Европског суда, са друге стране значи да у Италији не смеју да се производе и обележавају производи под знаком који је заменљив са заштићеним именом порекла „Parmigiano Reggiano“ или са његовим преводом, а који не одговарају елаборату производа на које се односи заштићена ознака. Ово важи без обзира да ли су производи намењени за италијанско или тржиште неке друге чланице ЕУ. Другим речима, тужено предузеће „Nuova Castelli SpA“ је морало да обустави производњу сира под ознаком „Parmesan“.

тржиште. Питање да ли је назив „Parmesan“ генерична ознака Суд је, пак, оставио отвореним.⁵⁴

Иако Уредба 510/2006 и Уредба 1151/2012 то изричито не предвиђају, пропис о прелазном периоду од пет година не сме да води ка томе да се производи сада неограничено стављају у промет у држави у којој је ознака за ове производе пре њене регистрације била забрањена.⁵⁵ У држави, у којој је увоз производа са колидирајућом ознаком био законски забрањен, ови производи не могу да се увозе на основу правила изузетка из чл. 13, ст. 3 Уредбе 510/2006, односно Уредбе 1151/2012. Ова држава може и даље да се супротставља продаји производа на њеној територији.⁵⁶

VII. Временски ограничена коегзистенција ознака географског порекла (чл. 15, ст. 2 Уредбе 1151/2012)

Према чл. 15, ст. 2 Уредбе 1151/2012 Комисија може, под строгим претпоставкама, да донесе одлуку о временски ограниченој коегзистенцији између регистроване и нерегистроване географске ознаке.⁵⁷ Услов за то је да је нерегистрована географска ознака у супротности са чл. 13, ст. 1 Уредбе или да се приближава заштићеном знаку. Поред тога, потребно је да се нерегистрована ознака примењује стално и поштено најмање 25 година пре подношења захтева за регистрацију ознаке, као и да њена примена ни у једном тренутку није имала за циљ искоришћавање репутације регистроване ознаке или превару потрошача о правом пореклу производа, укључујући и то да је практично искључена свака превара.

Коегзистенција регистроване и нерегистроване географске ознаке може важити највише 15 година. По истеку овог рока, нерегистрована географска ознака не сме више даље да се користи. Осим тога, примена нерегистроване географске ознаке дозвољена је само ако је земља порекла јасно и видљиво истакнута на етикети.

⁵⁴ C.A.L. Ramírez, *op. cit.*, 184.

⁵⁵ Ово је изричито било предвиђено у чл. 13, ст. 2 Уредбе 2081/92.

⁵⁶ C. Mikorey, *op. cit.*, 122.

⁵⁷ Раније чл. 13, ст. 4 Уредбе 510/2006. Према овом пропису рок од 25 година се рачунао од дана ступања на снагу Уредбе 2081/92, тј. 24. јула 1993. године.

Комисија је имала прилику да одлучује о коегзистенцији француске ознаке „Munster ou Munster-Géromé“, која је као ознака порекла регистрована за сир на основу Уредбе 1107/96, и немачке ознаке „Münster“ која се већ дуги низ година користи у Немачкој, такође за обележавање сира. Ознака „Münster Käse“ није у Немачкој заштићена ни као географска ознака, ни као ознака порекла.

Немачка влада се 1. октобра 2003. године обратила Комисији са захтевом да донесе одлуку о коегзистенцији регистроване француске ознаке порекла „Munster ou Munster-Géromé“ и нерегистроване немачке географске ознаке „Münster“ за период од 15 година. Münster је место у Немачкој, а на ознаку „Münster Käse“ примењују се, почев од 1934. године, одговарајући немачким прописи. Такође, не постоје никакви докази да ова ознака није најмање 25 година пре ступања на снагу Уредбе 2081/92 била у сталној и поштеној употреби. У Немачкој се сир под ознаком „Münster Käse“ продаје од 1951. године на основу прописа о стандардима квалитета. Из тога произилази да произвођачи Münster сира нису могли да остварују корист на основу репутације ознаке „Munster ou Munster-Géromé“, премда је ова ознака у Француској заштићена 1969., а у ЕУ тек 1996. године. Између Немачке и Француске постигнут је 1973. године споразум да се на етикети *Münster* сира као земља порекла наводи Немачка. На тај начин је искључена могућност преваре промета о правом пореклу сира. Немачка је, такође, пре регистрације ознаке порекла „Munster ou Munster-Géromé“ указала Комисији у форми писаног обавештења на проблем регистрације идентичне ознаке.

Пошто је претходно утврдила да су испуњени услови из чл. 13, ст. 5 Уредбе 2081/92 (који је идентичан са чл. 13, ст. 4 Уредбе 510/2006), Комисија је донела Уредбу 1842/2004. Овом Уредбом се дозвољава произвођачима сира у Немачкој, да у временском периоду од 15 година и даље користе традиционалну географску ознаку „Münster Käse“, под условом да је на етикети јасно назначено да овај сир води порекло из Немачке.⁵⁸

VIII. Гарантовано традиционални специјалитети

Према чл. 18, ст. 1 и 2 Уредбе 1151/2012 као гарантовано традиционални специјалитет може да се заштити назив, ако описује специфичан производ или

⁵⁸ Рок од 15 година почиње да тече од дана ступања на снагу Уредбе 1842/2004, тј. седам дана после њеног објављивања у Службеном листу ЕУ.

намирницу, тако да показује традиционалан начин производње, прераде или традиционални састав, који одговара традиционалној пракси за односни производ или намирницу или је произведен из традиционално коришћених сировина или додатака. За регистрацију гарантовано традиционалног специјалитета потребно је да је назив традиционално коришћен за специфичан производ или да идентификује традиционална или посебна обележја производа. Појам традиционалан се у чл. 3, ст. 3 дефинише као доказана употреба на унутрашњем тржишту у временском периоду од најмање 30 година, при чему се сазнање о производњи и преради преноси са генерације на генерацију.

Дефиниција и претпоставке за заштиту гарантовано традиционалних специјалитета у смислу Уредбе 1151/2012 нису мењане у односу на ранију Уредбу 509/2006. Важна промена односи се на обим заштите. До сада су гарантовано традиционални специјалитети према чл. 17 Уредбе 509/2006 били заштићени од свих радњи које су могле водити превари потрошача. Овај обим заштите је у чл. 24, ст. 1 Уредбе 1151/2012 значајно проширен и готово изједначен са заштитом имена порекла и географских ознака. Као гарантовано традиционални специјалитет регистровани назив сада се штити од сваког имитирања, злоупотребе или позивања на ознаку или против свих радњи које би могле водити превари потрошача. Ипак, постоји очигледна разлика у погледу обима заштите имена порекла и географских ознака, са једне стране, и гарантовано традиционалних специјалитета са друге стране. Наиме, у чл. 13, ст 1(б) изричито се забрањују делокализирајући додаци, превод или изрази као "врста", "тип", "метод", "произведен као" или томе слично, док одговарајуће правило код гарантовано традиционалних специјалитета недостаје. Свакако да писци Уредбе 1151/2012 нису имали намеру да на овај начин ограниче заштиту гарантовано традиционалних специјалитета.⁵⁹ Напротив, гарантовано традиционални специјалитети не указују на одређено географско порекло. Отуда забрана делокализирајућих додатака није била потребна. Насупрот томе, забрана израза попут "врста", "тип", "метод", "произведен као" и томе слично могла је бити предвиђена и у чл. 24, ст. 1 Уредбе 1151/2012. Производи као пица према рецепту "Pizza Napoletana" или бели сир "тип Mozzarella" су несумњиво могући. Што се тиче превода заштићених ознака који су изричито забрањени у чл. 13, ст. 1(б)

⁵⁹ H.J. Omsels, op. cit., 212.

Уредбе 1151/2012, они су у језички шароликој ЕУ правило. Управо пример превода разјашњава, да то што, за разлику од имена порекла и географских ознака, писци Уредбе 1151/2012 нису изричито забранили превод гарантовано традиционалних специјалитета, нису имали намеру да такав превод дозволе. Другим речима, сигурно да тиме што је заштита гарантовано традиционалних специјалитета ограничена на случајеве имитирања, злоупотребе и позивања на ознаку, намера писаца Уредбе 1151/2012 није била да примера ради, дозволи у другим државама превод заштићеног гарантовано традиционалног специјалитета "Jamón Serrano" у "Серано шунка".⁶⁰

IX. Закључак

Ознаке географског порекла представљају значајан фактор за развој многих привредних грана. Њихов економски значај долази до изражаја пре свега на домаћем тржишту. Ипак, ове ознаке данас значајно утичу и на пораст извоза једне земље. Побољшани услови транспорта и дистрибуције допринели су да се производи са географским пореклом пробију на тржишта многих земаља. Производи са географским пореклом имају на тај начин потенцијал да подстакну привредни развој једне земље, нарочито у области пољопривредног сектора. Осим тога што обезбеђује вишу цену на тржишту, производи са географским пореклом доприносе руралном и туристичком развоју, умањују миграцију сеоског становништва и генерално афирмишу државу у целини.

Због економског значаја и репутације коју уживају међу потрошачким круговима, производи са географским пореклом се врло често кривотворе. Отуда постоји потреба за њиховом високом правном заштитом. Као и ранија Уредба 510/2006, и важећа Уредба 1151/2012 обезбеђује високу правну заштиту за ознаке географског порекла. Једина разлика у односу на ранију Уредбу је што се неовлашћено коришћење заштићене ознаке за упоредиве производе, као и њена злоупотреба, имитирање или позивање односе и на случајеве употребе производа обележеног заштићеним називом као додатак. Ипак, овај додатак је само разјашњавајуће природе. Другим речима, правни положај овлашћених корисника ознака географског порекла на тај начин није значајно промењен.

⁶⁰ Нем. "Serrano Schinken", енгл. "Serrano Ham", франц. "Le mot Serrano", итал. "Serrano Prosciutto".

Обим заштите гарантовано традиционалних специјалитета је значајно побољшан према најновијој Уредби 1151/2012. Ипак, за разлику од ознака географског порекла, Уредба 1151/2012 изричито не забрањује коришћење превода назива који је заштићен као гарантовано традиционални специјалитет или његово коришћење са изразима "врста, тип, начин, поступак, имитација". Тешко је веровати да су писци Уредбе 1151/2012 имали намеру да неовлашћеним корисницима израза "пица према рецепту Pizza Napoletana" или бели сир "тип Mozzarella" омогуће да представу о квалитету и слику коју гарантовано традиционални специјалитет ужива код потрошача пренесу на свој производ, који не одговара спецификацији оригиналног производа. Такви производи најчешће су лошијег квалитета у односу на оригинални производ. То за последицу има губитак поверења које потрошачи имају у оригинални производ, и смањење тражње за овим производима. Једном изгубљено поверење потрошача, овлашћени корисници гарантовано традиционалних специјалитета једино могу повратити са великим трудом.

Sonja Spasojevic

**THE SCOPE OF PROTECTION OF GEOGRAPHICAL DESIGNATION
AND TRADITIONAL SPECIALITIES GUARANTEED
IN TERMS EU REGULATION 1151/2012**

The author in this paper analyzes the scope of protection of geographical designation and traditional specialties guaranteed in terms of the EU Regulation 1151/2012. The scope of protection of geographical designation has not significantly changed since the previous Decree 510/2006. However, the protection of traditional specialties guaranteed is significantly improved in comparison with former Regulation 509/2006. According to this Decree: "Registered names shall be protected against any practice liable to mislead the consumer". According to current legislation, traditional specialties guaranteed are furthermore protected against any misuse, imitation or evocation. It remains unclear why the authors of the Regulation 1151/2012 did not predict protection for cases of unlawful use of translations of registered names or the terms " style, type, method, as produced in, 'imitation" et al. Unauthorized user transfers the idea of the quality of traditional specialties guaranteed enjoyed by consumers to its product that contains for example the expression " pizza according to the recipe Pizza Napoletana " or white cheese " type of mozzarella." Such products are often have lower quality than the original product. This results in a loss of confidence that consumers have in the original product and reducing the demand for these products.

Key words: geographical designation; designation of origin; geographical indication; traditional specialties guaranteed; legal protection.